

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi moottoriajoneuvojen ja moottoreiden sekä järjestelmien, komponenttien ja tällaisille ajoneuvoille tarkoitettujen erillisten teknisten yksiköiden tyyppihyväksynnästä päästöjen ja akkujen kestävyysolosuhteiden osalta (Euro 7) ja asetusten (EY) 715/2007 ja (EY) 595/2009 kumoamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi moottoriajoneuvojen ja moottoreiden sekä järjestelmien, komponenttien ja tällaisille ajoneuvoille tarkoitettujen erillisten teknisten yksiköiden tyyppihyväksynnästä päästöjen ja akkujen kestävyysolosuhteiden osalta (Euro 7) ja asetusten (EY) 715/2007 ja (EY) 595/2009 kumoamisesta (U 94/2022 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Esa Aaltonen, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Keijo Kuikka, Liikenne- ja viestintävirasto
- liikenteen erityisasiantuntija Hanna Kalenoja, Autoalan Keskusliitto ry
- tekninen asiantuntija Markus Markkanen, Autotuojat ja -teollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Scania Suomi Oy

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Alucar Oy

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotuksella korvattaisiin aiemmin erilliset päästösäännöt, joita sovellettiin henkilö- ja paketti-autoihin (Euro 6) ja toisaalta kuorma- ja linja-autoihin (Euro VI). Samalla sääntöjä yksinkertaistettaisiin. Euro 7 -normien myötä kaikkiin moottoriajoneuvoihin eli henkilö-, paketti-, kuorma- ja linja-autoihin sovellettavat päästöraajat koottaisiin yhteen ja samaan sääntöpakettiin. Euro 7 -säännöt ovat teknologia- ja polttoaineneutraaleja. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkiin saman luokan ajoneuvoihin sovelletaan samoja päästörajoja riippumatta niissä käytettävästä teknologiasta (esimerkiksi tavanomainen polttomoottori, hybridi tai lataushybridi) ja polttoaineesta (benssiini, diesel tai muu polttoaine). Niitä sovelletaan myös hiilidioksidin suhteen täysin päästöttömiin ajoneuvoihin (sähkö- tai polttokennoajoneuvot).

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää EU:n tasolla tehtäviä toimia ilmansaasteiden vähentämiseksi liikennesektorilla tärkeinä. Nykyisen ehdotuksen taustalla on tavoite vähentää EU:ssa myytävien uusien ajoneuvojen aiheuttamaa ilman saastumista. Valtioneuvosto pitää tätä tavoitetta tärkeänä ympäristön kannalta.

Valtioneuvosto pitää jarruista ja renkaista lähtevien päästöjen rajoittamista lähtökohtaisesti kannatettavana. Suomessa ajoneuvojen pakokaasupäästöt ovat viime vuosikymmeninä vähentyneet merkittävästi, mutta katupöly ja sen mukana leviävät hiukkaset heikentävät edelleen ilmanlaatua. Tulisi kuitenkin tutkia, miten Suomen olosuhteisiin tehdyt nasta- ja kitkarenkaat käyttäytyvät muihin renkaisiin verrattuna.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena tukea sähköajoneuvojen käyttöönottoa sääntelemällä henkilö- ja pakettiautoihin asennettujen akkujen kestoa. Akkujen keston tuominen sääntelyn piiriin synnyttäisi valmistajille velvollisuuden osoittaa akun kesto, mikä kasvattaisi kuluttajien luottamusta sähköajoneuvoihin.

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti ehdotuksen tavoitteeseen vähentää kaikkien uusien ajoneuvojen epäpuhtauspäästöjä. Ehdotuksen jatkokäsittelyssä tulisi kuitenkin selvittää, tuottavatko ehdotetut raja-arvokiristykset merkittäviä vähennyksiä terveydelle haitallisiin päästöihin verrattuna aiempiin vaatimustasoihin.

Valtioneuvosto pitää ehdotusta päästöjen mittaamisesta ajoneuvossa olevilla antureilla lähtökohtaisesti hyvänä. Ehdotus helpottaisi ja tehostaisi ajoneuvojen päästöjen valvontaa ja seurantaa. Valtioneuvosto katsoo, että kerätyn datan hyödyntämiseen, läpinäkyvyyteen ja yhteentoimivuuteen tulisi kiinnittää huomiota.

Valtioneuvosto pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena asetusehdotuksen mukaista komission mahdollisuutta antaa täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä liittyen ajoneuvojen tekniseen kehitykseen ja sen mukana muuttuviin vaatimuksiin.

Valiokunnan lausunto LiVL 44/2022 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin myös Euroopan unionin tasolla tehtäviä liikennesektorin toimia ilmansaasteiden vähentämiseksi tärkeinä. Nyt käsittelyssä olevan ehdotuksen tavoitteena on vähentää EU:ssa myytävien uusien ajoneuvojen aiheuttamaa ilman saastumista.

(2) Asiantuntijakuulemisessa on pidetty hyvänä, että uudet Euro 7 -säännöt ovat teknologia- ja polttoaineneutraaleja. Siirtymää uusiin vaatimuksiin on lähtökohtaisesti kannatettu sillä edellytyksellä, että siirtymä tapahtuu hallitusti ja ottaen huomioon Suomen erityispiirteet, kilpailukyvyn edellytykset ja voimaantuloaikataulujen kohtuullisuus erityisesti ajoneuvovalmistajien kannalta.

(3) Asiantuntijakuulemisessa on myös korostettu, että asian jatkokäsittelyssä on tarpeen arvioida tarkemmin, miten merkittäviä vaikutuksia nyt tehdyillä raja-arvoehdotuksilla on verrattuna tällä hetkellä voimassa olevaan sääntelyyn.

(4) Saadun selvityksen mukaan uusien ajoneuvojen päästöjen määrä on viime vuosina vähentynyt huomattavasti, mikä korostaa jarruista ja renkaista peräisin olevien hiukkaspäästöjen merkitystä aiempaan verrattuna. Valiokunta pitää näin ollen jarruista ja renkaista peräisin olevien päästöjen rajoittamista lähtökohtaisesti kannatettavana. Suomen talviolosuhteissa renkaiden merkitys liikenneturvallisuudelle ja liikennekuolemien vähentämiselle on keskeinen. Tämän vuoksi valiokunta pitää hyvin tärkeänä, että Suomen talviolosuhteisiin tehtyjen ja Suomessa käytettävien renkaiden ominaisuuksia ja käyttäytymistä tutkitaan ja arvioidaan huolellisesti asian jatkokäsittelyssä sekä varmistetaan, että mahdollisuus asianmukaisten talvirenkaiden käyttämiseen säilyy.

(5) Valtioneuvoston kannassa on pidetty ehdotusta päästöjen mittaamisesta ajoneuvossa olevilla antureilla lähtökohtaisesti hyvänä ja ajoneuvojen päästöjen valvontaa ja seurantaa helpottavana. Valiokunta korostaa, että jatkossa tulee pystyä arvioimaan ja ratkaisemaan ajoneuvoihin yleisemminkin kertyvän datan omistajuuteen, hyödyntämisen periaatteisiin ja muun muassa yksityisyyden suojaan liittyviä kysymyksiä.

(6) Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että ehdotuksen käsittelyssä otetaan huomioon Suomen erityispiirteet ja -olosuhteet, kuten raskaampi ja pidempi ajoneuvokalusto, pitkät kuljetusetäisyydet ja talviolosuhteet. Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossakin on saatavilla Suomessa käytössä oleville poikkeuksellisen raskaille ja pitkille ajoneuvoyhdistelmille soveltuvaa ajoneuvokalustoa, sillä Suomen logistinen järjestelmä perustuu keskeisiltä osin näihin raskaisiin tiekuljetuksiin.

(7) Sähköautojen yleistymisen kannalta valiokunta pitää hyvänä ehdotettuja akkujen kestoa koskevia ehdotuksia. Akkujen kestävyyttä ja elinkaarta koskevissa vaatimuksissa tulee kuitenkin ottaa huomioon myös talviolosuhteiden vaikutukset akkujen keston.

(8) Valiokunta pitää tärkeänä, että asian jatkovalmistelussa varmistetaan, että ehdotuksella ei haitata niin sanotun päällirakentamisen toimintamahdollisuuksia.

Valiokunnan lausunto LiVL 44/2022 vp

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin huomautuksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 16.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Petri Huru ps
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula